

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre — 16 kor.
 Negyedévre — 4 „
 Helyben háshoz hordva:
 Egész évre — 20 kor.
 Negyedévre — 5 „
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre — 24 kor.
 Negyedévre — 8 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 szombat utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség köziratok visszaszolgáltatására
 vagy megőrzésére nem vállal kötelességet.

Hirdetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 5 fillér.

NAGYVÁRAD, szept. 21.

A szabadelvű párt válsága.

— Fővárosi politikai tudósítónktól. —

A szabadelvű párt belső életének ziláltságát mi sem jellemzi jobban, mint az a konfliktus, a mely báró Podmaniczky és Széll Kálmán között kitört. Köztudomású dolog, mily féltékenységgel nézte az álliberálisok jégében egyesült Tisza-Bánffy-csoport a volt nemzeti párt agilis szervezkedését. Még a bezárt országgyűlés elején történtek összekoczanások, a melyek arra engedtek következtetni, hogy a szabadelvű párt egységéről tett hivatalos kijelentések csak a külvilág számára gyártott nagyhangú frázisok voltak, a pártban azonban felütötte magát a vízály feje: a civakodás.

Széll Kálmán többször békítőleg lépett közbe a két exclusiv elem harcába; de végre is nem tudta kivonni magát az új szabadelvűek befolyása alól, annál is inkább, mert miniszterelnöki hatalmát ezeknek köszönhette, másrészt a nekik tett ígéreteket bizonyos személyi aspirációk kielégítése iránt még mindeddig nem teljesíthette. Ezen körülmények következménye pedig az lett, hogy a két irány között valóságos háború indult meg azon kerületek után, a melyek kormánypártiságához eddig szó sem fért. Csaknem száz kerületben áll szemben szabadelvű egy másik szabadelvűvel. Mindenütt a régi emberek veszik fel a harcot a volt nemzeti párt jelöltjeivel szemben.

A választási elkészületekből ítélve az

utóbbiak fognak kikerülni győztesként a harczból. Jól tudják ezt a Tiszák maguk is. A híres nagyváradai hadüzenet az agráriusok ellen, nem az igaz meggyőződés hangja volt, hanem az elkeseredés szüleménye, az elvesztett hatalomért. Céljuk volt, hogy a nemzeti párti elemeket kiugratják a szabadelvű pártból az által, hogy Széll Kálmánt egy oly nyilatkozat megtételére kényszerítik, a mely desaválni fogja gr. Károlyi Sándor híres gönczi levelét.

Tervük részben sikerült is. Széll Kálmán nyilatkozott a Házban. Csakhogy a miniszterelnök átlátott a szitán, felismerte még idejekorán a Tiszák kised intrikáját s bár elítélte az oly irányzatot, a mely az agrarizmus leple alatt a földmivelés érdekeit az ipar és kereskedelem érdekeivel szembe akarja állítani, viszont nyíltan kimondta azt is, hogy a földmivelés érdekeiért tisztességes módon harcoló párttagok terrorizálását nem tűri.

Ez utóbbi kijelentés a Tiszáknak szólt, s az általános tetszés, mely ezt a Házban kísérte, vereségüket is jelentette.

Károlyi gróf sietett saját exclusiv programját a miniszterelnök programjába beilleszteni, s ezzel szent volt a béke az agráriusok és Széll Kálmán között. A kerületek utáni vadászatot pedig nyugodtan folytathatták tovább.

Ugy látszott, hogy senki sem zavarja őket ebben. Mert hiszen Széll többször nyíltan a házban is kijelentette, hogy hivatalos szabadelvű jelöltek a választások alkalmával felállítani nem fog. Egyformán kedves leend előtte, ha konzervatív vagy radikális szabadelvű egyént je-

löl az egyik vagy másik kerület. Csak szabadelvű legyen, ő — ugymond — egyiket sem fogja a másik ellenében támogatni. S ennek bizonyítékául egyforma meleg hangon válaszolt mindegyik szabadelvű jelölt üdvözlő táviratára.

Ez a hivatalos nembánomság nem tett azonban a múlt rendszer vezéreinek. Választási küzdelmeikben ugyanis eddig nem az elvek hirdetése játszotta a főszerepet, hanem a hivatalos nyomás, a tisztviselők pressiója, a pénz, szóval a meg nem engedett eszközök egész légiója. A kuriai bíraskodás megsemmisítette a választási harczokat, Széll pedig a hivatalos jelöléseket: egyszóval az elvek harczának kellett bekövetkeznie.

Ez pedig a régi rendszer hiveinek bukkását jelentette volna. Ezt belátták a Tiszák is s azért igyekeztek mindenáron megmenteni a régi korteszűzők tagadhatatlanul leghatásosabb fajtát, a hivatalos jelöléseket.

A szabadelvű párt végrehajtó bizottságában szóba került az eszme, hogy az oly kerületekben, ahol két vagy esetleg még több szabadelvű párti jelölt verseng a győzelem pálmájáért, jó volna a vezető férfiaknak valami uton-módon tudtára adni, hogy a központ a régi képviselő megválasztását látná legszívesebben. Széllnek nem nagyon tetszett az eszme, de hosszas kapacitáció után végre is beleegyezett abba, hogy a párt végrehajtó bizottságának ez óhaja alkalmas módon oly kerületekben közöltessék, ahol a párt egyik vagy másik *kitűnő tagjának* megválasztása veszélyben forog.

A végrehajtó-bizottság e burkolt for-

A „TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

A kántorék Erzsikéje.

Irta: Deér.

Senki sem csodálkozott a faluban, mikor Pattantus László, a segédtanító, eljegyezte Haránt Erzsikét, a kántor leányát, hisz egy jónevelésű segédtanítótól méltán el lehet várni, hogy beleszeressen kántorjának egyetlen leányába. — Legalább így fogták fel a dolgot a faluban. Pedig hát ez nem oly előre kicsinált dolog volt. A fiatalok igazán megszerették egymást. Igaz, hogy Pattantus Lászlónak nem valami nehéz dolog volt beleszeretni Erzsikébe, mert meg kell adni, hogy Erzsike nagyon csinos, helyre kis leány volt.

Olyan kis babaleány volt. Alacsony, karcsu leányka — nagy szőke hajjal, — mindig mosolygó, kék szemekkel s rózsapiros arcuzal. Aztán még hozzá nagyon okos, művelt leány volt, mert szülei nem kímélték a költ-

seget, hogy egyetlen gyermeküket a kor igényeihez mértén neveljék.

Pattantus László is szép szál legény volt. Igaz, hogy kissé éretlen, darabos modora, — de hát majd kicsiszolódik a felesége mellett. A fő az, hogy a fiatalok szerették egymást.

A farsangon aztán meg is tartották a lakodalmat. — Ott volt a falu egész intelligenciája. A doktor kisasszonyok voltak a nyoszolyó leányok. Ambár nem igen tetszett nekik, hogy csak egy tenitőcska jutott nekik vőfélyül, — de hát Pattantus László éppen nem tehetett arról, hogy nem voltak neki huszárhadnagy barátjai, kiket vőfélyül hívhatott volna.

De ez azért nem rontott le semmit a fesztelen jókedvből. Mulattak, vigadtak egész reggelig s még sokáig nem beszéltek a faluban másról, mint a kántor Erzsike lakodalmáról.

A fiatalok is boldogok voltak. Közel az öreg lakásához volt az ő lakásuk is. Barátságos, fehérre moszott két szoba, — miknek ablakai tele voltak muskátli virággal, meg rezedával.

Volt egy szép zongorájuk is, s Pattantus

uram nem cserélt volna a viczispánnal sem, mikor egy estenden oda ültek a zongorához az ő Erzsikéjével s játszottak négy kézre szebbnél szebb darabokat.

Aztán meg mentek ide oda «vizitelni» is. Majd itt, majd ott voltak «theaestélyen». Mert hát Erzsikének nem volt szabad sehonnt sem hiányoznia. Szerette őt mindenki kedveségeért. Csak a doktor kisasszonyok nem rajongtak érte. Talán azért, mert Erzsike fiatal, szép volt és már — asszony; ők meg éppen nem szépek, — kissé vénecskek már s még mindég leányok. No de hát ezt csak én gondolom így, — lehet, hogy más oka volt ellen-szenyűknek.

De azért ők is hűségesen eljárógattak az Erzsikék estélyeire s szembe nem győzték eléggé dicséri Erzsikét, hogy milyen kitűnő habpuszedlit, — meg pörkölt tortát tud készíteni.

Igaz is, hogy Erzsike kitűnő gazdasszony volt. Akárki is megehetette a főztjét.

Mentek is hozzá szívesen vacsorára a falubeliek. Erzsike meg szívesen látta őket s

Választási zászlók és jelvények

a legolcsóbban
 kaphatók ==

Badar Béni szijgyártónál

Olaszi, Fő-utca 400. sz.

május határozata képezte a konfliktus magvát, a mely Széll Kálmán és Podmaniczky Frigyes, a szabadalvú párt elnöke között kiütött. Az utóbbi ugyanis mint Tisza és Bánffy buzgó hive buzgón gyártotta a hivatalos jelölő leveleket az oly kerületekbe, a hol egyik vagy másik kedvenc megválasztása kétséges volt valamelyik nemzeti pártival szemben. Ez viszont Horánszkyék körében okozott méltó elkeseredést, a melynek eredményeképpen Széll félhivatalos lapjában desavualta Podmaniczky egész eljárását ez ügyben. Az ősz pártelnök magatartását egy ujságíró előtt tett interjúban igazolni igyekezett s a miniszterelnökre háritotta a felelősséget.

Hogy hova fognak ezek a dolgok fejlődni, az csak a választások után fog kitudódni. Az az egy bizonyos, hogy utókövetkezmények nélkül nem maradnak.

A beavatottak már is tudni vélik, hogy a választások után Podmaniczky leköszön a pártelnöki székéről. Nem érdektelen azonban az a kombináció sem, hogy egy kisebb mértékű szecessió fogja a szabadalvú párt belső békéjét helyreállítani.

Választási mozgalmak.

A nagylétei programbeszéd.

Dr. Várady Zsigmond nagyváradai ügyvéd most járja be a hosszupályai választókerületet, ahol szabadalvú programmal lép fel.

Tegnapelőtt Nagy-Létán próbált szerencsét dr. Várady Zsigmond s erről a vállalkozásról az »Egyetértés« a következő épületes dolgokat írja:

»A hosszupályai választókerület kormánypárti jelöltje dr. Várady Zsigmond e hó 19-én akart programbeszédet tartani N.-Létán, a kerület legnagyobb községében. N.-Léta magyarsága kivétel nélkül ellenzéki ösidoztól óta. Papját és jelöltjét: Marjai-t ez a nép rajongva szereti, de szereti őt az egész kerület megvásárolhatatlanul ellenzéke. Amilyen nagy a választók ragaszkodása Marjaihoz, épen olyan nagy az ellenszenv és a gyűlölet a megye kormánypárti intéző köreiben. Elhatározták, hogy Marjait ezen a választáson minden körülmé-

nyek közt elejtik. E célból személyes hajsztát indítottak ellene. A kormánypárti jelölt maga mellé vett valami Csák Máté nevű váradi papot, Marjai régi ellenségét. Már előzőleg két községben személyeskedtek Marjai ellen s gyálázkodásait a nagyváradai »Szabadság« tulajozva közölte is. Mindezekből Marjai hívei és választói arra következtettek, hogy jelöltjüket itt a maga fészkében is inzultálni akarják. Így történt, hogy a nép a nevezett alkalomra óriási tömegekben gyűlt össze a piacz-téren s egy asztalosmester házából, hol a Marjai-zászlók letéve voltak, zászlókat ragadva, választási nóták éneklésével tüntetett. A piaczterre közelédő kormánypárti 40—50 oláhból álló tömeg élén vezette a jelöltet három oláh lovas legény. Közülük egy dohánybevalló hivatali állami szolgálatban levő őr. Ezek a békésen éneklő tömeg közé vágattak, az oláhok közül néhányan követték őket, botokat emeltek s mindenképen verekedést akartak provokálni, de a józan magyar közönség kitért a piszkolódók elől. De a jelölt és kísérete a folytonos éneklés és Marjai szakadatlan éltetése miatt nem beszélhetett. Néhány szóból álló dühös kifakadás után eltávoztak a nép óriási hahotái között. A Marjai pártiak közül néhányan pácza-üstést kaptak; a létai községi bíró Szima István egy Bun Sándor nevű embert mellbevágott. A községi jegyző, L. Nagy Imre nevű közbiztos megfenyegette; szóval a kuriai bíraskodás korszakának kezdetén szokott viléz módon viseelkedtek.«

Munkács, szept. 21. Beregmegeye központi választmánya a képviselőválasztásokat október 3-ára tűzte ki.

Nagy-Szőllős, szept. 21. Az állandó választmánya a választást október 2-ára tűzte ki.

Nagy-Szombat, szept. 21. Itt eddig két jelölt lépett fel: Kollár Márton nemzeti néppárti programmal és dr. Halmos Ignác apátkanonok, a ki a néppárt hivatalos jelöltje.

Nagy-Tapolcsány, szept. 21. A tapolcsányi választókerületben Szujovszky Dezső szabadalvú képviselőjelölttel szemben Janda József dr. csermendi plebános néppárti programmal lépett fel.

S.-Szent György, szeptember 21. A nagyajtai függetlenségi párt Barabás Bélát jelölte.

O-Kanizsa, szeptember 21. Az ókanizsai kerületben Bezeredy István szabadalvúnek két ellenjelöltje van: Lovász Márton Ugronpárti, a ki programbeszédében a kath. autonómiát követeli. Továbbá Patay Sándor

Kossuth-párti, a kit tegnap a szomszédos Lándor és Csantavér községekben nagy ovációval fogadtak.

Zombor, szeptember 21. A zombori központi választmány ma október 2-ára tűzte ki a választást.

Itt ujabban Cedler János ügyvéd szabadalvú programmal fellépett.

Szolnok, szeptember 21. Jász-Nagy-Kun-Szolnok vármegye központi választmánya a választások határidejét október 2-ára tűzte ki.

Zalaegerszeg, szept. 21. Csáktornyan Wlassics Gyula kultuszminiszter a szabadalvúpárt jelöltje. Ellenjelöltje nincs. — Zalaegerszegen Farkas József néppártival szemben Szemecz Emil lép fel Ugronpárti programmal. Nagy Kanizsán 3 jelölt van: Zichy Aladár gróf néppárti, Holló Lajos Ugronpárti és Hajdu Gyula Kossuth-párti. Tapolczán Hertelendy Ferencz szabadalvúval szemben Héderváry Lehel lépett fel függetlenségi programmal. Zalaszentgróton Tarányi Ferencz földbirtokos lépett fel szabadalvú programmal. Programbeszédét igen nagy közönség nagy tetszéssel hallgatta. Ellenfele Eitner Zsigmond függetlenségi. A keszthelyi kerületben Bogyay Máté szabadalvú párti és gróf Somsich Béla néppárti állanak szemben. — Alsó-Lendván Varga Gábor szabadalvúval szemben gróf Wilczek Frigyes néppárti lépett fel. — A letenyei kerületben Csesznák József szabadalvú, Sümegi Vilmos Ugronpárti és dr. Szüllő néppárti küzdenek a mandátumért. A baksai kerületben szintén 3 jelölt van: Berger Ignác és dr. Hajós Kálmán szabadalvúak és Darányi Ferencz dr. néppárti. Zalában a választások október 2-án lesznek.

Siófok, szeptember 21. Purgly Sándor az enyigi kerület szabadalvúpárti képviselőjelöltje e hó 20-án Fok-Szabadi, Siófok és Lió-Maros községben tartotta meg programbeszédét.

Három jelölt.

Hódmezővásárhelyen jó forrásból jött hír szerint három jelölt lesz. Lipsey Adám ismert szabadalvúpárti publicista, Endrey Gyula a kerület eddig volt Kossuth-párti képviselője és az Ugronpárt jelöltje, akinek személyében csak a jövő hét első napjaiban állapodhatnak meg. Az Ugronpárt titokban szer-

boldog volt, mikor látta, hogy mily jól érzik magukat nála vendégei.

Igy éltek szépen, csendben, zavartalan boldogságban. Alig is vették észre, hogy csak beköszöntött ám a tavasz.

A tavasszal aztán jött még más valami is, — a mi lázba hozta az egész falut. Különösen a doktor kisasszonyok nem tudtak mit csinálni. Ugy lótottak-futottak egész nap egyik házból ki, a másikba be, — mintha az egész főbenjáró dolog az ő nyakukba szakadt volna s nekik kellene gondoskodni mindenről.

Mert hát arról volt szó, hogy körülbelül egy hónapra katonák, még pedig huszárok jönnek a faluba. Természetesen tiszték is jönnek velük, a kiket aztán el is kell szállásolni. A doktor kisasszonyok szerették volna valamennyit magukhoz bekovártélynizni, — ha úgy lehetett volna. — De mivel nem lehetett, hát megelégedtek kettővel is. Titokban persze mind a két leány arra gondolt, hogy no most már bizonyos, hogy huszártisztne lesz belőlük.

Varrtak is mindig, hogy minél elegánsabb toilettekben mutathassák be fonnyadni kezdő bájukat.

Erzsikének is nagy gondot okozott a katonaság, mert hát ő hozzájuk is került egy főhadnagy.

Az egyik szobát át kellett engedni neki.

Erzsike szépen rendbe hozta a tiszt szobáját, hogy mire jön, tiszta, csinos legyen minden.

De nemcsak Erzsikénél volt sürgés-forgás, hanem az egész falu lázasan készülődött a katonák fogadására.

Minél inkább közeledett az érkezés napja, annál izgatottabb volt az egész falu.

Végre aztán egy szép napon megjöttek a katonák. Csakhamar el is szállásolták őket. A doktorékhöz került a már deresedő őrnagy, meg egy főhadnagy.

Erzsikéhez is egy daliás főhadnagy került, ki nem győzte eleget dicsérni a lakását.

Még kezét is csókolt Erzsikének, a miért olyan kedvesen berendezte a szobáját. A mire aztán Erzsike úgy elpirult, — hogy gyönyörűség volt nézni.

Hát'szen nézte is a főhadnagy a szép kis falusi menyecskét. És a mig úgy lopva rajta felejtette tekintetét, — nagyon csintalan gondolatok kergették egymást az agyában.

— No, no, mondta magában, — nem is lesz olyan unalmas ez a kis falusi kirándulás, — mint gondoltam.

De hát Erzsike nem sokat törődött a főhadnaggyal. Egész nap el volt foglalva, — aztán meg a főhadnagy sem igen ért rá otthon ülni s így biz elég ritkán találkoztak.

Csak Pattantus uramnak nem igen tetszett eleinte ez a katonás állapot. Hiába, ő is csak férfi volt s ha nem mondta is, — de biz gondolta magában, hogy az az arantsujtásos attíla aligha jobban nem fest, mint az ő esetlen szabású szürke anzugja. De mikor látta,

hogy az ő Erzsikéje ugyancsak nem sokat törődik a főhadnaggyal, — s ép olyan szerelmesen simul oda hozzá, mint azelőtt, akkor ő is megnyugodott.

Pedig a főhadnagy ugyancsak kereste a szép Erzsike társaságát. Nem egyszer kopogtatott be hozzájuk úgy estefelé, — mikor az asszonyka ott ült a férje ölében.

Aztán ilyenkor úgy el-elbeszélgettek mindenféléről, — hogy alig vették észre, mint mulik az idő. Még Pattantus uram is belemelegetett a diskurzusba s végül még ő konstátálta, hogy ez a főhadnagy egy nagyon kedves ember. Annnyira beleszeretett Pattantus László a gavalléros modoru főhadnagyba, hogy még ő hivogatta meg vacsorára is, — a mit persze a főhadnagy nagyon zivenen fogadott s nem győzte ilyenkor eleget dicsérni a szép asszony főztjét.

Annnyira gyakoriak lettek aztán ezek a vacsorák, hogy a többi tisztnek — kik a nagy korcsában étkeztek, — csakhamar feltűnt, hogy Kallós főhadnagy mind'ritkábban van köztünk esténtint.

Meg is kérdezték egy ízben, — mikor velük vacsorázott, — hogy mi ennek a gyakori elmaradásnak az oka.

A főhadnagy mosolygott olyan kétértelmű mosolylyal, — egyet csettentett a nyelvével meg az ujjával és csak ennyit mondott:

— Hja, — kitűnő kis falat! Igazi delicatesse!

vezkedett s rendkívül nagy zavart okozhat a Kossuth-pártiak között.

Az elpaktált kerület.

Szegedről jelentik, hogy ott a második kerületben soha sem voltak még a viszonyok oly kedvezők a szabadelvű pártra, mint a mostani választásnál. Polczner Jenő, akit annak idején oly nagy szótöbbséggel választottak meg Kossuth-párti program alapján, népszerűségében annyit veszített azzal, hogy kerülete ügyeivel mit se törődött, hogy most különösen mikor az Ugron-párt is szervekedett ellene, alkalmas jelölt mellett a szabadelvűpárt esélyei kedvezők lettek volna. Zsóter Andor a szegedi szabadelvű párt elnöke azonban beteg s ennek agitációja híján a második kerületben meg se szervezték, a szabadelvű pártot. Jó forrásból való hírek szerint ez szoros kapcsolatban van egy Szegedhez közel eső kerület választási kampányával.

Urak, menjünk szavazni!

Szép az a szabad választás, meg a tiszta választás, de csak akkor, ha becsületesen tartják, ha elő nem veszik a hivatalos presszió ezer meg ezer lehetséges módját, a melyek mind olyanok, hogy nem ütözknek semmiféle szba, csak — a független gondolkodást sértik.

Például a hivatalnokoknál rendes szokás volt eddig, hogy a hivatalfőnök úgy tíz óra tájban barátságosan beszólt a hivatalba:

— Urak, gyertünk szavazni!

Szavazni, de kire? Csak a kormánypárti jelöltre. Van a felhívásban valami kifogásolni való? Semmi, hiszen csak alkotmányos jogok gyakorlására való felszólítás az egész. És azért mégis presszió ez ma, a mikor nincs szolgálati pragmatika. Ma a tisztviselő csak úgy nyilváníthatja politikai függetlenségét, ha a szavazástól tartózkodik. Ha már most a hivatalfőnök szavazni hívja, oda meennie kell s kire szavazhat másra, mint a kormánypárti jelöltre.

A Széll-féle tiszta választások jegyében vagyunk — állítólag. Csodálatosnak tartjuk már most, hogy mindenfelé nyíltan kétfelé

osztályozzák a nagyváradi állami hivatalokat: a szerint, hogy egyiknek muszáj Tiszára szavazni, másoknak nem muszáj. Ez nyílt elismerése annak, hogy egyes hivatalokban még mindig remélhetők efféle barátságos felszólítások 10 óra tájban:

— Uraim, gyertünk szavazni, — de azért én senkire pressziót gyakorolni nem akarok.

Szeretnők hinni, hogy az egész csak mende-monda. Meggyőződésünk szerint a hivatalfőnökök tudják azt, hogy Széll Kálmán tiszta választásokat akar s nem presszionál sem hivatalnokot, sem mást.

A politika kulisszái mögül.

— Saját tudósítónkól. —

Még azok a politikusok is, a kik Széll Kálmán politikájában rendületlenül bíznak, azt mondják, hogy a kormányelők magatartása a választásokkal szemben olyan kísérlet, a mely reá nézve balul üthet ki.

Széll Kálmán minden előkészület nélkül ment bele a választásokba. Régen a kormányelők hónapokkal a választások kiírása előtt közvetlen és közvetett tájékoztatást szereztek magoknak a kerületek állásáról. Biztos adatokkal dolgoztak. Számításaikban sohasem csalódtak. Eleve tudták hány emberük kerül be és azt is, hogy kicsodák az embereik.

Hogyan áll azonban most a dolog? Széll Kálmán az imént kimúlt országgyűlésen, hogy pártját összetartsa, folyton laborált, kiegyenlített, békéltetett. Nagy munkájába került, hogy egy akolban tartsa őket. Megbirkózott a feladattal. De mi lesz most? Ismeretlen elemek kerülnek be és pártjában a közigazgatási iránylatok is élesebben domborodnak majd ki. Nagy önbizalma lehet a kormányelőknek, ha azt hiszi, hogy az új országgyűlés szabadelvű pártját tömören tarthatja össze.

Csalódik majd, mert erejében tulostul bízik.

De elvégre is mindeneken keresztül gázol az idő. Es ha ez már a közel jövőben a kormánypárttal is megtörténik, nincsen okunk föltötte sajnálkozni.

* * *

A minapában egy csoport kormánypárti exképviselő verődött össze az országos kaszinó nyilvános étkező termében. Közibük került egy miniszter is. Az egyik exképviselő akadémiakusan fejtegette az önálló vámterület előnyeit szemben a közös gazdasággal.

Erre a miniszter ur is belevegült a vitába. Szóharcz fejlődött. A miniszter ur kikökött a kontaktusból és izgatottan kijelentette:

— *En a közös vámterületet tartom ránk nézve üdvösebbnek. Ha Magyarország az önálló vámterület álláspontjára helyezkedik, én menten kivándorolok.*

— *Kegyelmes uram! feleli az exképviselő — fizetem összes hurczolkodási költségeidet, ha széles e világon olyan államot találsz, a melynek nincsen önálló vámterülete.*

* * *

A legműveltebb népek sem mentek a babonától.

A magyar meg épen nem. Erre mutat a választási mozgalmak az a nem véletlen játéka, hogy ez ideig egyetlen egy helyen sem irták ki a választást a pénteki napra eső október 4-re.

* * *

A múlt héten egész határozottsággal irtuk meg, hogy Perczel Dezső nem lesz többé a Háznak elnöke. Es ennek az értesülésünknek helyességét adott Podmaniczky Frigyes báró, az országos szabadelvűpárt elnöke és megerősítette a minap egy fővárosi esti lapban tett kijelentésével. Egyébként pedig fenntartjuk ma is a kabinet rekonstrukciójára vonatkozó előbbi hireinket is.

— Ilyen kombinációkkal különben úgy vagyunk — jegyezte meg a minap egy kegyelmes című politikusunk — mint a lóversenyi tippelünk. Tippelünk, meg van a favoritunk, a vége pedig az, hogy az outsider kerül fölül.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

Az éppen jelenlevő segédjegyző sietett felvilágosítással szolgálni a többieknek, hogy biz a kántorék Erzsikéje gyönyörűsége menyecske is ám.

— Kérem, én nem szóltam semmit, — mondta különös mosolylyal a főhadnagy.

De hát persze evvel többet mondott, — mintha egy fél óráig beszélt volna a szép asszonyról.

— Hej, hiába csak főhadnagy; te mindennél megtalálod az igazit — mondta egy csupaszkepű, erősen racscoló hadnagyocska.

A segédjegyző természetesen másnap mindjárt sietett a doktorékhöz, hogy azon melegiben feltárhassa a doktorkisasszonyoknak a legújabb hírt. Azok meg rögtön öltözködtek és siettek a jegyzőkhöz, — onnét a patikusékhoz; — még a plébánoshoz is elmentek, — de hát ott már csak az öregedő Mácsi kisasszonynak mondhatták el a szenzációs hírt.

Szóval egy fél nap alatt mindenki tudta, hogy a szép Kallós főhadnagy, meg a kántorék Erzsikéje nagyon is értik egymást.

Csak szegény Erzsike nem tudott az

egészeztől semmit. Nyugodtan végezte a dolgát s csak arra volt gondja, hogy az ő édes Laczkója meg legyen vele elégedve. Talán sohasem is tudta volna meg, hogy miféle hírek keringenek róla, ha a véletlen tudára nem adja.

Valami nagyszerű estélyt adtak jegyzőék. Mindenki ott volt, — csak Erzsikéjket nem hívták meg. Kezdetben fájt ez az asszonykának, de másnapra már elfeledte. Csakhogy harmadnap meg doktoréknál volt estély s onnét is kifeledek őket.

Ezt már Erzsike sem tudta szó nélkül megállni. Hisz nem bántott ő senkit, — meg aztán ő mindenkit megszokott hívni, ha nála volt valami, — hát miért mellőzik őt most egyszerre?

Nem sokat törte rajta fejét, hanem másnap délután átment a doktorékhöz s ott minden himezés-hámozás nélkül megkérdezte a lányokat, hogy hát mit vétett ő, hogy egyszerre úgy kifelejtik mindenünnen?

A doktor kisasszonyoknak sem kellett több. A mi irigység eddig összegyűlemlett lelkükben, azt most egyszerre szerették volna ki-

önteni. — De hát még sem akartak ajtóstul rontani a házba, hát csak annyit mondtak mindketten egyszerre:

— Kérdezd meg Kallóstól!

— De hát mi közöm nekem a főhadnagyhoz? kérdezte kipirulva Erzsike.

— Azt már ti ketten (ezt jól megnyomták) legjobban tudjátok! — mondták a lányok s aztán ajkbiggyesztve fordultak el Erzsikétől, ki látva a lányok megvető viselkedését, — sietett tőlük haza.

Otthon aztán oda borult a pamlagra és zokogott sokáig, keservesen. Még az ura is úgy találta, ki ijedten kérdezte, hogy mi baja? Szegény Erzsike dehogy mert volna szólni az ő Laczikájának. Tudta, hogy az ura mennyire szereti s félt, hogy még bele talál kötni a főhadnagya s ráadásul a főhadnagy még az urát is majd jól összekaszabolja.

Valami kifogást mondott az urának, — a ki igyekezett megvigasztalni az ő aranyos feleségét, — a mi sikerült is félig-meddig. Erzsike nyugodtságot erőltetett magára, — de azért biz, mikor lefeküdtek, — csak újra

Honi készítményü
Eredeti angol »
Valódi olasz » és
Pichler-féle gráci Lodén

KALAPOK

az őszi időnyre teljes

Fábry Testvérek

választékban megérkeztek és versenyképes árak mellett beszerezhetők

uridivat üzletében. Nagyvárad, Fő-utca.

Telefon 76.

Barabás Nagyváradon.

A függetlenségi és 48-as párt tegnap tartott gyűlésén végleg megállapította Barabás fogadtatásának módozatait.

A gyűlést Szokoly Tamás elnök nyitotta meg s bejelentette, hogy a mult közgyűlésen elhatározott összes rendelkezések végrehajtottak. Az indulásra nézve megállapodtak abban, hogy a tagok egyik csoportja a *párhelyiségben*, másik csoportja pedig az *indóháznál* gyűlekezik.

A *bankett jegyekre* nézve felkérjük a jelentkezőket, váltsák ki jegyeiket minél előbb. Hasonlóan minél előbbi megjelenésre kéri a párttagokat a beszédnél, miután a programmbeszéd pontban *tizenegy órakor* kezdődik.

A képviselőt küldöttség kéri fel programmbeszéde megtartására.

Ennek tagjai Stern Hermann elnöklete alatt:

Dr. Ficz Sándor, dr. Stokker József, Nádányi Jenő, Czegléd Jeremiás, Weisz Károly, Karger Sándor, dr. Adorján Emil, Bodnár János, Beczkay Lajos, Tokay Mihály, Arany Sándor, Mertz János, Balogh Károly, dr. Votisky Antal, Sziládky Ernő, Gábor János, Tátray Sándor, Bartha László, Milibák József, Papp János, Halász Lajos, Fischer Emil, Németh Antal.

Az ebédjegyekkel való elszámolásra Karger Sándort és Kovács Lászlót kéri fel.

Végül Weisz Károly lelkes szavakkal, lendületes beszéddel kérte fel az összes polgárokat, legyenek ott az összes polgárok a fogadtatásnál és a programmbeszéden. Unnep ez Nagyváradra, a melyet meg kell ülnie minden polgárnak. (Eljenzés).

A gyűlés este 6 órakor az elnök életével ért véget s a nagy számmal összegyűlt párttagok azzala meggyőződéssel oszlottak szét hogy a mai ünnepélyes fogadtatás és programmbeszéd egyaránt méltó lesz úgy dr. Barabás Bélához, mint Nagyvárad város közönségéhez.

A mai nap programja.

Tájékoztatóul idejegyezzük a mai nap programját:

Fél 8-kor: Indulás a pártkör helyiségéből.

8-kor: Gyülekezés az indóháznál. A rendet a kir. kath. jogakadémia hallgatói tartják fenn.

8 óra 28 perczkor: Barabás Béla érkezése. Üdvözlés. Bevonulás.

11-kor: Barabás Béla, Nagyvárad függetlenségi képviselőjelöltje programmbeszédet tart.

Fél 1-kor: Bankett a Zöldfában. Egy teríték ára 3 kor.

2-kor: Barabás Béla beszédet tart a Várad-velencei Gazdakörben.

4-kor: Barabás Béla beszédet tart a Réti Népkörben.

Erre vonatkozólag a következő felhívást kaptuk:

Dr. Barabás Béla képviselőjelölt elhatározta, hogy a folyó hó 22-én, azaz vasárnap délután 4 órakor egyletünket meglátogatja.

Felkérem ez okból a Réti Népkör tagjait, hogy a jelzett időben az egylet helyiségében politikai pártkülönbség nélkül, minél számosabban megjelenjen sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1901. szeptember hó 21.

Gábor János,
elnök.

Bomlás a tűzoltó-egyletben.

— Az önkéntes tűzoltók felszólalása. —

Valamikor, néhány évtizeddel ezelőtt nemcsak ambícióval, a köz iránti lelkesedéssel létesítették Nagyváradon néhai Mezey Mihály és több tekintélyes polgár a nagyvárad-i önkéntes tűzoltó-egyletet. Ha végig lapoznánk ezen áldásos intézmény multját, elismeréssel, dicsérrel adoznánk azért a buzgó tevékenységért, amelyet kifejtettek úgy az intézmény vezérégyénei, mint a közjük sorakozott derék gárda tagjai.

Később jött egy szomorubb idő, kitört a belviszály az egyület kebelében s éppen azokat a tagokat vesztette el az intézmény egyesek urhatnomsága miatt, akik a legtöbbet fáradtak, munkálkodtak az egyület és a polgárság érdekében s akik életüket és egészségüket is kockára tették.

Az utóbbi években meg éppenséggel züllesnek indult az egylet, legfeljebb egy évben egyszer látunk néhány tagot egyenruhába bújtatva, valami parádén, no meg a tűzoltó bálnak nevezett vásáron.

Az egyület ezen stagnálása, a vezetőség semmittevése keltette fel azon mozgalmat, a melyet az intézmény régi buzgó tagjai indítottak. A mozgalom éle azok ellen irányul, akik az egyület élén állanak.

Szeretnénk ugyanis valamit tudni arról, hogy miként sáfarkodtak az egyület tisztviselői azon *nyolcz éven át, amióta nem hivtak össze közgyűlést*, szeretnénk látni az egylet számadását erről a hosszú időről, hogy ne csupán azt tudják, hogy a farsangi ricsaj 6—7 száz forintot jövedelmezett évenként, — hanem azt is, hogy van-e vagyoni erő az intenzivebb működésre?

Helytelenítik továbbá a parancsnokság és elnökség azon eljárását, hogy parancsnoksági ülés nélkül vesznek fel tagokat, de nem gondoskodnak kellő kiképeztetésükről. Hiányos a tagok ruházata, felszerelése, daczára, hogy költségesebb kiadásai alig vannak az együletnek.

Az elégtelenség nem régen nyitlan kitört. A régi, oszlopos tagjai az együletnek közös kérelmet terjesztettek be Mezey Mihály főparancsnokhoz, amelyben a közgyűlés összehívását és a számadások beterjesztését kívánják. Mindaddig, míg egy közgyűlés összehívását a főparancsnok el nem rendeli s az egylet vagyoni állásáról be nem számolnak, nem fogadnak el semmi parancsot s nem teljesítenek semmi szolgálatot.

El vannak határozva, hogy ha ezen közös kérvényüknek sem lesz meg az általuk kívánt eredménye, s csak hallgatással felel a vezetőség reá, a kérelmet aláíró régi tagok jelentést tesznek az országos tűzoltó szövetséghez, mint az erre illetékes fórumhoz a nagyvárad-i önkéntes tűzoltó egyesület feloszlata és ujonnan szervezésének kimondása iránt.

Azt hisszük azonban, hogy erre nem kerül a sor, mert Mezey Mihály eleget tesz a kérelemnek, annál is inkább, mert ha szükségesnek látja az egyület további fenállását, azt is belátja, hogy a kérelem teljesen jogosult. Végre is minden egyesület köteles évenként legalább egyszer közgyűlést tartani. A tagok nem kérnek dárídót, mulatozást, hanem rendet és fegyelmet, hogy a régi dicséretes állapotok helyreálljanak az intézmény beléületében.

megeredt a könnye s egész éjjel nem tudott aludni, mindig azon járt az esze, hogy vajjon mit mondhatott róla az a főhadnagy, — vagy mi rosszat tud róla akárki más?

Végre is arra a megállapodásra jutott, hogy másnap magát a főhadnagyot fogja megkérdezni a dolog felől.

Csak hogy ez a terve nem sikerült, mert mire ő fölkel, a főhadnagy már nem volt otthon. Egyáltalán az utóbbi időben a főhadnagy mintegy kerülni látszott Erzsikét.

Talán érezte a hitványságát, mikor látta, hogy azzal a könnyelműen elejtett egy pár szóval mekkorát ártott ennek az ártatlan lelkű, becsületes asszonynak. Nem volt tán elég ereje ennek a tisztá asszonynak a szemébe nézni, — s arra sem volt elég becsületesség a léha lelkében, hogy visszavonja róla, a mit mondott, vagy legalább is világosabban megmagyarázzon mindent. Gondolta magában, úgy is megy innét, aztán tegyenek a mit akarnak.

Arra nem gondolt, hogy aztán örökös szégyenfoltot hagy hátra annak az ártatlan asszonynak a becsületén. Nem sokat törődött az egészszel.

De annál inkább bántotta a dolog Erzsikét. Hiába akart beszélni a főhadnaggyal, nem találkozott vele. Es a mi legjobban megrémítette, az volt, hogy a katonák másnap elhagyják a falut. Azt is hallotta, hogy aznap este nagyszerű búcsuestélyt rendeznek a tiszték

tiszteletére, — a mely búcsuestélyre őt újra — nem hívták meg.

Szegény asszonyka az egész nap csak azon tépelődött, hogy mit tegyen, hogy tisztázhassa magát? Végre mintha megállapodásra jutott volna.

— Meg kell tennem, — a becsületesemért, — mondta nagy határozottsággal.

Alig várta az estét. Nem is tudott enni a vacsoránál. Pedig a férje ugyancsak kínálhatta. Az mondta, hogy kissé rosszul érzi magát.

Aztán csak azt leste, hogy elillanhatson. Ugy — a hogy volt, — hajadon fölvel sietett a nagykorcsmába, a hol a búcsuestélyt tartották. Egyenesen bement a mulató társaságba, hol megütközve néztek a máskor piros, most halavány arcú asszonnyra.

De Erzsike nem törődött a reá szegzett pillantásokkal. Egyenesen oda ment Kallós főhadnaggyhoz. Odaszögezte nagy kék szeméit a főhadnagy arcába s úgy beszélt hozzá előbb kissé remegő, aztán mind határozottabb hangon.

— Főhadnagy ur! — én nem tudom, mit beszélt ön rólam, — csak azt látom, hogy az utóbbi időben mindenki elfordul tőlem, mindenki megvetéssel néz rám! Szóljon főhadnagy ur tisztá becsületeszavára, — hogy oda adtam-e én csak kezemet is egy pillanatra? Bűnös, — hitvány asszony vagyok-e én?

Mindenki meglepve hallgatta e szenvedélyes szavakat. A főhadnagy sápadtan ült helyén s csak nagysokára motyogott valamit.

— De asszonyom, ezt tán férjével is elintézhették.

— Nem uram. Itt mindenki gonosz dolgokat suttog rólam. Önnek keverték hirbe s ha van önben parányi becsület, nyilatkozzék. Ellenkező esetben én önt hitvány, jellemtelen gaznak nyilvánítom!

Égett most már az asszony arca, mikor beszélt.

Mindenki kíváncsian leste a történéndőket.

Ekkor felállt az őrnagy s szigorú hangon szólt: — Főhadnagy, — itt nőről, nő becsületéről van szó. Parancsolom, hogy tisztá becsületére nyilatkozzék, hogy volt-e önnek csak egy pillanatnyi viszonya is ezen urnővel.

A főhadnagy felállt. Arca sápadt volt, ajkai reszkettek s alig tudta kiejteni ama néhány szót, a mit mondott.

— Tisztá becsületesemre mondom, hogy őnagyságával szememben viszonyom nem volt, ő teljesen ártatlan és én ezennel nyilvánosan bocsánatot kérek tőle!

— Köszönöm, susogta Erzsike elhaló hangon.

Többet nem tudott szólni, mert ereje elhagyta s ájultan rogyott össze. Mindenki hozzá sietett. Ekkor jött férje is, ki már nem tudta kívárni neje visszatértét s mikor egy arra menőtől hallotta, hogy neje a mulatók közé ment, utána sietett.

Mikor nejét ájultan látta, odarohant hozzá s becsületes hangon beszélt hozzá. Mindenkit megindított e jelenet.

Ha pedig nincsen szükség már Nagyváradon az önkéntes tűzoltókra, — amit tagadunk, — oszlássák fel az intézményt s a városi tűzoltók felügyeletét, vezetését bízzák illetékes hatóságra, a rendőrkapitányi hivatalra.

Radikális kurát, vagy gyors megsemmisítést vár a közönség, mert éppen nem épületes látvány egy ily nemes czélú intézmény lassu bomlási processzusait végig szemlélni.

Az állami tisztviselők kongresszusa.

Budapest, szept. 21.

Már kora délelőtt nagy sürgős-forgás volt a budapesti korvin-téri *Vigadóban*, a hol az állami tisztviselők kongresszusa tartotta ma előértekezletét. Ezt az előértekezletet már eleve *bizalmas jellegűnek* deklarárták.

A Vigadó nagyterme zsufolásig megtelt a helyi bizottságok kiküldöttjeivel. Mindjárt látni lehetett, s hogy a mintegy *ötszáz tagból* álló értekezletet nagyon nehéz lesz vezetni. Az ülést *Vörös László* nyugalmazott államtitkár nyitotta meg. Üdvözölte a vidéki bizottságokat és köszönetet mondott ezért a bizalomért, melylyel az előkészítő bizottságot nehéz és felelősség terhes munkájában támogatták. A bizottság minden befolyástól menten (Éljenezés) és csak meggyőződését követve állapította meg és foglalta össze a tisztviselők óhajait. Komoly munkájában a bizottság kerülni igyekezett minden oly dolgot, a mely félremagyarázásokra adhatott volna okot. Mai nappal az előkészítő-bizottság működése megszűnván, kéri, hogy az értekezlet válaszssa meg az elnökét.

Viharos »Eljen *Vörös László!*« kiáltások után *Vörös* ismét elfoglalta az elnöki széket, megköszönte kartársai bizalmát és ígérte, hogy a tanácskozásokat részrehajthatlanul fogja vezetni. Társelnökül *Káplány Gézát* (Szeged) választották meg.

A napirend első pontja a szavazás módjának megállapítására vonatkozó javaslat volt. Itt mindjárt meglátszott, hogy nagy az antagonizmus a vidéki és a fővárosi tisztviselők között. Az elnök az előkészítő bizottság javaslata értelmében azt indítványozta, hogy a fő-

Erzsike csakhamar magához tért. Haza akart menni, de nem eresztették. Ott kellett maradnia s egész este őt ünnepelték. Az őrnagy meg komoly szavakkal figyelmeztette a tisztet, hogy vigyázzanak minden szóra, a mit nőről ejtenek. Mert a nő becsülete olyan mint a tükör, mit a legkisebb lehellet is elhomályosít. Aztán odament Erzsikéhez s még egyszer mindnyájuk nevében bocsánatot kért tőle.

Másnap aztán, mikor a katonák elvonultak a faluból, Erzsike is ott állt az utcájában. S mikor odaértek hozzá, az őrnagy tisztelgést vezényelt. A tiszt mind peczkesen lépkedett el a piruló asszonyka előtt, csak Kallós nem merte rá emelni szeméit.

Igy szerezte vissza a kántorék Erzsikéje a meghurczolt becsületét.

Dejzen volt is aztán becsülete a faluban. Csak a doktor kisasszonyok suttogtak egymás között olyasfélét, hogy biz' nagyon »pórias« dolog volt olyan diszes társaságban olyan nagy zavarba hozni a szép főhadnagyot.

De hát ezt csak maguk közt mondták mert észrevették, hogy a többiek nem sokat adnak már az ő szavukra. Jobbnak látták hát ők is az Erzsike pártjára szegődni s nyíltan, mások előtt ők hangoztatták legjobban, hogy biz nem ártott ez a lecke annak a »paraszt« főhadnagyoknak.

városaik *egy* szavazata ellenében a vidékiek szavazata *kétszeresen* számítassék. Ez indítvány a vidékieknél nem talált helyeslésre. Ki is tört a vihar és a kongresszusi tagok egy része oly kiáltásba tört ki, a mely valóságos botrány-számba ment. Daczára annak, hogy az elnök többször hangoztatta, hogy a ki szólni akar, az jelentkezék a jegyzőknél, mégis egyszerre többen állottak fel szólásra, úgy hogy általános zűrzavar keletkezett és az elnöknek csak mintegy tíz percnyi cseppet után sikerült csendet csinálni. A kérdést háromszor szavazás alá bocsátotta; mindig nagy többség állott fel az indítvány elfogadására, de a kisebbség minduntalan zajt csapott és új szavazást követelt. Végül az elnök kimondta, hogy az indítvány elfogadhatott.

Ezután az emlékirat-tervezet tárgyalására akartak áttérni. Ekkor egy pancsovai állami tisztviselő támadni kezdte az előkészítő-bizottságot, mely szerinte a vidékiek érdekeit teljesen figyelmen kívül hagyta. Beszédét nem fejezhette be, mert az értekezlet többsége »eláll«-kiáltásokkal hallgattatta el. Most *Vörös László* elnök figyelmeztette az értekezlet tagjait, hogy csak a tárgyhöz szóljanak és őrizzék meg azt a komolyságot, melylyel a szőnyegen lévő ügyet tárgyalni kell.

Szeretve tisztelt jelöltjeink.

A választások népmozgalmi statisztikája szerint Biharvármegyében van 13 választókerület és van 24 szeretvetisztelt képviselőjelölt. Ez per centekben kifejezve annyit jelent, hogy minden kerületre esik $1\frac{84}{100}$ -ad rész jelölt, azaz egy egész és egy tört képviselő.

Hogy azonban a tízenyolcz közül ki lesz az egész és ki a tört, az még az irigy jövő títka.

Ez idő szerint persze mind a tízenyolcz jelölt megválasztása, több, mint bizonyos.

Legérdekesebb lesz a küzdelem városunkban.

Törvényhatósági joggal felékesített városunk ugyan legfeljebb napfogatkozaskor hasonlít Párishoz, mégis, most úgy érzi magát, mint Páris.

Hárman kéri tőle a mandátum almáját s mivel ő meg nem eheli, természetesen oda fogja adni az egyiknek.

A három kéri:

Tisza Kálmán
Barabás Béla
Pelczéder Agoston.

Tisza Kálmán megválasztása több, mint bizonyos.

Mert: 1. Alig pár hete oly előzékenyen oldotta meg a trafik kérdést, hogy városunk összes kiskereskedője szívbe véste a Tisza nevét. 2. A tisztviselők fizetés rendezésére vonatkozó mozgalmat, oly lelkesen pártfogolta, hogy a hivatalnoki kar minden felesleges fillérével támogatni fogja őt. 3. Az egész város polgárságát annyira megnyerte magának azon kijelentésével, hogy városi érdekeket ugyan ezután sem fog előmozdítani, de e helyett küzd a reakció ellen, hogy azóta úgy szeretik, majd megesszik, jó hogy itt nincs, mert tán meg is ennék.

Barabás Béla megválasztása több, mint bizonyos. Nálunk ugyanis a zsidóság dönt s úgy hisszük, hogy hivek maradnak őseik tradíciójához. Amint ugyanis valaha régen Barabbást választották őseik, annál inkább fogják most is Barabbást választani, mikor épp oly derék ember ez a Barabás, mint amilyen gonosz volt a régi.

Pelczéder győzelme több, mint bizonyos. Mert ő akkora szöveget hozott magával, mint a harciba induló spártai ifju paizsa s valószínűleg a jelszava is az a küzdelemhez, mint a spártaiaké: vagy ezzel — vagy ezen.

Kortes nótát csak egyet hallottunk még a Tisza Kálmánét. A szövegét elfelejtettük, de a dal-lama erre a régi nótára szól.

Mikor én még lögény voltam . . .
A kapuba kiállottam . . . stb.

Sürgönyileg kérte ugyanis az ősz generális választóit, hogy ne énekeljék azt a nótát, melyen olyan jelöltet kívánnak — »Ki meg áll a lábán« mert szeretne még egyszer képviselő lenni.

Városunk különben, a körülményekhez képest jól érzi magát.
Köby.

UJDONSAGOK.

A második jubileumi körmenet.

Ma, vasárnap, nagy egyházi pompával megy végbe Nagyváradon a második jubileumi körmenet. A prémontrei templomban tartandó csendes mise után *Radnay Farkas* pápai praelátus, prépost-kanonok vezeti a körmenetet a prémontrei templomból a Szent László-templomba, ahol dr. *Vucskics Gyula* plebános tart szent beszédet.

A mai körmenetre vonatkozólag ismételtén közöljük a következő hivatalos értesítést:

A jubileumi három ünnepélyes körmenetből, a melyekben való részvétel a jubileumi teljes búcsu elnyerésére szükséges 15 napon át végzendő naponként 4, összes 60 templomlátogatást helyettesíti, — a második ma, vasárnap a prémontrei templomból a nagyvárad-ujvárosi plébánia templomba és vissza vezetetik.

Ezen ünnepélyes körmenet csendes szent misével a prémontrei templomban reggel nyolcz óra helyett *közbe jött körülmények miatt reggel fél kilencz órakor* veszi kezdetét, miről a katolikus hivek tisztelettel értesítetnek.

Nagyvárad, 1901. szeptember hó 20-án.

A lat. szert. egyházmegyei hivatal.

Az Erzsébet árvaház zászló szentelése.

— Mária Valéria főhercegnő zászlóánya. —

A »Biharmegyei és Nagyváradai Nőegylet« és annak »Erzsébet« árvaháza hosszú évtizedek óta hinti szét jötevé működésének áldásos sugarait; zajtalanul kitűnő hivatást tölt be az emberszeretet és a gyermekbaráti jótékonyosság terén.

Ezelőtt régen egy nemes szívű, angyal jó-ságu főúri hölgy: báró *Gerliczy Félixné* született *Korniss Luiza* grófné fáradhatlan buzgalmára a város és megye előkelő hölgyei megalapították azt a ma már hatalmas intézményt, amely eddig is ezer és ezer szegénynek és elhagyott özvegynek törölte le a nyomor és fájdalom sajtolta könnyeit s száz és száz árva leánynak édesítette meg szülőtpótló gondoskodásával az árvaság keserű napjait.

A Nőegylet, illetve annak Erzsébet árva-háza magasztos, szép ünnepélyre készül.

Az Erzsébet leány-árvaház, a mely szintén özv. br. *Gerliczy* Félixné kezdeményezésére és fáradhatlan buzgalmából létesült, b. e. *Erzsébet* királyné legmagasabb védnöksége alatt, — *Erzsébet* napján, november hó 19-én zászló felavatási ünnepet tart.

Özv. báró *Gerliczy* Félixné már régebben fáradhatatlanul buzgólkodott a zászló elkészítésén s az ő magas befolyásának sikerült zászlóanyául megnyerni Felsőmagyarországi királyunk leányát, *Mária* Valéria főhercegnőt.

A főhercegnő szíves készséggel fogadta el a zászlóanyai tisztet, mivel azonban az ünnepélyre nem jöhet Nagyváradra özv. báró *Gerliczy* urnót kérte fel a képviseltetésre s egy remek fehér-berzsalagot küld a zászlóra.

A zászló felavatására dr. *Schlauch* Lőrincz bíornok-püspök — amenyiben egészsége engedi — ígéretet tett, ami által a különben is szép ünnepély nyer fényében és jelentőségében.

A Nőegylet elnöksége már nagy munkát fejt ki, hogy az ünnepély minél impozánsabb legyen.

A díszes, gazdagon himzett fehér selyem zászló egyik oldalán ez a felírás lesz:

»Feledhellen Erzsébet Királynénknak
Árvaházunk legmagasabb védnökének
Örök emlékeztelére.«

A másik oldalon árpádházi *Szent Erzsébet* remek kivitelű képe, a melyet meglepő finomsággal *Beroldingen* Lili grófné himzett, a következő felirással:

Szent Erzsébet
Könyörögj érettünk!

A szép ünnepélyre városunk és megyénk önköltségei hivatalosak lesznek.

TAJÉKOZTATO.

Szeptember 22. Barabás Béla dr. programbeszéde a tűzoltó-őrtanyán d. e. 11 órakor.
Szeptember 22. Második jubileumi körmenet; kezdődik d. e. 8 órakor a premonstreiek templomában.
Szeptember 26. A gyorsíró egyesület közgyűlése d. u. 6 órakor a reáliskolában.
Szeptember 26. Borsajtó kiállítás Nagyváradon.
Szeptember 28. A Berettyó-társulat közgyűlése d. e. 9 órakor.
Szeptember 28. 29. Szőlő és borkiállítás Érmihályfalván.
Szeptember 29. Harmadik jubileumi körmenet; kezdődik d. e. 8 órakor a Szt. László templomban.
Szeptember 29. A nőegylet közgyűlése.
Október 2. Képviselőválasztás Biharmegyében.
Október 3. Képviselőválasztás Nagyváradon, a Sasban.
Október 5. Gyermekkiállítás a leleczházban d. e. 11 órakor.
Október 5. A Fehér Kereszt-egylet közgyűlése d. e. 10 órakor.
Október 9. Megyebizottsági tagok választása Biharmegyében.
Október 19. Lóverseny Nagyváradon.
November 19. Az Erzsébet leányárvaház zászlószentelési ünnepélye.

* **Személyi hírek.** Dr. *Beöthy* László főispán és *Szunyogh* Péter alispán tegnap Évakla pusztára utaztak.

* **Baróthy Pál** alügyész. A hivatalos lap tegnapi száma közli, hogy ő Felsőmagyarországi igazságügyminiszter előterjesztésére *Baróthy* Pál nagyvárad kir. törvényszéki albirót a nagyvárad ügyészséghez alügyészszé kinevezte.

* **A vonat kerekei alatt.** Tegnapelőtt hajnalban két iszonyuan megcsontított holttestre bukkant Tubiász Márton vasuti őr a csákvári helyi érdekű vasut vonalmentén. A megjelent hatósági közegek a véres holttestekben *Jung* Ferencz gádi lakos kormáros feleségére és *Schleisz* Miklós gádi legényre ismertek, a kik közös elhatározással váltak meg az élettől.

* **A honvéd hadapródiskola ünnepélyes megnyitása.** A nagyvárad honvéd hadapródiskola negyedik tanévét ma, vasárnap nyitják meg ünnepélyesen. Dél előtt Veni Sancte lesz az iskola kápolnájában s az előadásokat holnap, hétfőn kezdik meg. Az első évfolyamba eddig 94 növendéket vettek fel, de a felvétel még tart s kiegészítik az első évfolyam növendékeinek számát 100-ra. A jelen tanévre már 400 növendéke lesz az intézetnek. A most reuszeresített lovas tanfolyamra 12 növendéket vettek fel. Az eddigi tanári kart is kibővítették a szükséghez képest 4 új tanárral, és pedig 1 lovassági tanárt, 1 rendes tanárt és 2 segédtanárt neveztek ki. A kitűnő intézet most már véglegesen van szervezve a 4-ik évfolyam és a lovas tanfolyam felállításával.

* **Kinevezés.** Dr. *Beöthy* László főispán *Tatár* József székelyhidi járásirnok lemondását elfogadta s helyébe *Gedeon* Mihály okleveles jegyzőt nevezte, ki a székelyhidi főszolgabíró mellé járásirnoknak.

* **Választások a jogakadémián.** Alkotmányos mozgalom folyik a jogakadémián is, a hol a két elnöki szék betöltése körül indult meg a harc. Az olvasóköri elnökségre nézve *Molnár* Kálmán egyéni kvalitásai mellett más szóba sem jöhet. Eddigi érdemei, képességei és szorgalma folytán az ifjuság mellette sorakozik. A segélyegyleti elnökségre jelöltek: *Harmathy* Károly, *Illés* István, *Juricskay* Barna, *Szolcsányi* Béla. Ezek közt fog dönteni a választás napján az ifjuság. Az akadémia igazgatója a választásokat szeptember 30-ra tüzte ki.

* **Nyilvános nyugtázás és köszönet.** A »N.-várad-velencei földmivelők olvasókörének« f. évi szeptember 15-én tartott bálján fölfűztettek: Ifj. *Debreczeni* Lajos és Id. *Bánfy* Sámuel 4—4 koronát; *Nánásy* Károly, *Kiss* János, Id. *Tikos* András 2—2 koronát; *Molnár* Bálint, *Rölich* Lajos, *Bartha* József, *Tokai* Mihály, *Papp* János, *Kosztá* János 1—1 koronát; *Mening* Sándor 60 fillért, *Botháry* László, *Murvai* Ferencz 40—40 fillért. Fogadják a t. cz. adakozók a kör iránt tanusított ezen áldozatkészségükért a választmány elismerő háláját és köszönetét.

* **Az állomás csarnoka veszélyben.** Tegnap délelőtt 10 órakor a nagyállomás megállóheiyi fedett csarnoka tüzet fogott s kigyuladt. A tüzet *Tamás* András kocsirendező és *Herlicska* Gyula vasuti kárpitos rettenthetetlen vakmerőséggel eloltották, mielőtt nagyobb kárt okozott volna s így elejét vették a tűz iszonyu veszedelmének. Ez évben már harmadszor gyuladt ki a csarnok, de mindig sikerült a bajnak elejét venni.

* **Korán kezdte.** Hebristván Péter 13 éves várvizi fiu megunta a faluja egyhanguságát s pár nappal ezelőt éjjel az apja ládájából 30 koronát ellopott és a nyakába vette a világot. Az apja feljelentésére a margittai főszolgabíró körözését kéri az alispáni hivataltól.

* **A hétről.**
Gyermekszáj: — Mondtam már, Pali, csak akkor beszélj, ha én elhallgattam.
— De mama, mindig megvárjam, míg lefekszel aludni?

* **A párt-klubban.** *Szell* Kálmán: De kérlek Friczi, legalább olvasd el azt, a mit aláírsz.

Podmaniczky Frigyes: (idegesen) Soha! majd bolond leszek elolvasni azt a sok számárságot, a mit aláírok.

* **Lipótvárosból. I. polgár:** Mért szavazol Mezeire?

II. polgár: Nagyszerű fiskális! Ha a haza megbukik, kiegyeztetli a hitelezőkkel.

(*Kakas Márton*).

* **Visszaélések a vámoknál.** A vámkezelésnél a város kárára elkövetett nagy csalások ügyében még folytatja *Komlóssy* József tanácsnok a vizsgálatot. Már egész halmozott jegyzőkönyvet vett fel a felfüggesztett vagy kompromittált vámmalkalmozottakkal és a tanúkkal. A vizsgálat során többeket szembesített s kiterjesztette a vizsgálatot arra is, hogy azon czégnél, ahol a vámjegyeket készíttette a város, mikor és mit rendeltek a vámok részére. A vizsgálat hosszadalmasságát teljesen indokolja az az adathalmaz, amit a bűnök kiderítésére a legnagyobb körültekintéssel összegyűjtött *Komlóssy* József. Tegnap újból többeket kihallgatott a tanácsnok s ezek közül a legterhelőbb *Horváth* János volt vámmellenőr valómása. A vizsgálat ki van terjesztve a *Makkay* Sándor volt vámmellenőr korábbi jelentéseire is, amelyet ismertetni fogunk.

* **Az urak korcsmája.** A rónán átrobog a gyorsvonat. A kazal tövében gulyaszat két magyar. Elnézik hosszasan a kivilágított vonatot, aztán hallgatnak utána. Végre megszólal az egyik:

— Ez is meggyűtt.
— Meg.
— Szép vagonyok vannak együtt.
— Szépek.

Az egyik előszedi a pipáját, megtömi, majd küzködni kezd a tüzzel. Mikor ezzel is elkészült, tovább mofondirozik.

— Lát'a-e sógor az elején azt a hosszú vagonyt? Akkor volt, mint másik három.

— Persze, hogy láttam.

— Ugyan már mi a kő lehet a?

Amaz keresi a szót, hogy czifrán adja meg a feleletet, amely illetéknépen kékis egy keveset.

— Mi lehet? Hát a restalláció. Az urak korcsmája.

A fiatalabbik kíváncsisága így ki lévén elégitve, szí nagyokat a pipáján, majd nekifohászódik a végén:

— Hanem amondó vagyok, hogy nem lehet valami jó dolga annak, akit onnan kilöknek!

* **Hogy fertőztetik meg a Városligetet?** A városi főmérnök elkészítette a Városliget rendezésének tervét. Gyermekjátékos helyet rendeznek be a Városligeten, mert ez friss levegőjével a játék közben üdülést nyújt az ifjuságnak. Az igaz, hogy pompásan készitik elő a területet az ifjuság részére. Eppen a játéktereknek kiszemelt helytől néhány méterre, az uszoda felső végénél naponkint hordják az egészségtelen kigőzölgésű házi szemetet, amely penetráns bűzével elárasztja a környékét. Ha a főmérnök tudtával hordják oda a szemetet, kár volt a rendezés tervét elkészíteni, ha pedig engedély nélkül készitik elő ezt a járványfészket, a hatóságnak halaszthatatlan kötelessége azt betiltani. Egy rövid séta bárkit meggyőz ennek igazságáról.

* **Kiderített gyilkosság.** Fajaz dunántúli község lakosait gyilkossági eset tartja izgalomban. Ezelőtt két hónappal történt, hogy *Riskó* Lajos fejszi legény eltűnt a faluból. Akkor azt hitték, hogy a legény elment vidékre szolgálatot keresni mert a bátyjával, a kinél lakott, folyton czivakodásban élt. E napokban azonban kiderült, hogy gyilkosságnak esett áldozatul. *Riskó* Ferencz és a meggyilkolt *Lajos* testvérek voltak. A mióta a szülei elhaltak, a kiskoru *Lajos* a bátyjánál lakott s ez kezelte az ő vagyonát is. *Riskó* Ferencz tet bántotta az, hogy a vagyonon majd meg kell osztzkodnia s azért folyton kereset alkalmat, hogy öcscsét valahogy elpusztítsa. Több ízben minden ok nélkül verekedni kezdett vele a miről tudtak a szomszédok is. Egy hónappal ezelőt is hajnalban *Riskó* kiment az istállóba, a hol az öcsce aludt s mert az még akkor nem adott szénát a lovaknak, vasvillát fogott rá s azzal agyonverte. A holttestet másnap a kertben elásta s a faluban pedig azt hiesztelte, hogy öcsce megszökött hazulról. E napokban a katonai behívóval keresték a legényt. *Riskó* nem

volt otthon s mikor a kézbesítő Riskó öt éves kis fiát kérdezte, hogy hol van a Lajos bátyja? A kis fiu megmondta, hogy a kertben van elásva, a mit véletlenül az öregapja és anyja beszélgetéséből meghallott. A kézbesítő jelentése folytán felásták a holttestet s miután a gyilkosságot megállapították, Riskót letartóztatták.

x Őszi és Téli idényre legjobbnak
elősmert Női, Férfi és Gyermekek carls-
badi cipők kizárólag Fábry Testvéreknél,
Nagyvárad, Fő-utca szereshető be. Tele-
fon 76.

Vidéki megrendelések 10 koronán fe-
lül bérmentve.

IRODALOM.

A **»Kiskereskedők Lapja«** legújabb (9.) száma változatos, élénk tartalommal jelent meg dr. **Adorján Ármin** szerkesztésében. A lap élén a polgári perrendtartásról szóló törvényjavaslatnak a kereskedelmi bíróságok és üllökökre vonatkozó részét. Külön czikk van a kereskedelem jelentőségéről. Közleményeket hoz a társulat beléletéből.

SPORT.

Szabad díjlövészet. A nagyvárad-i lövészet-egylet 1901. évi szeptember hó 29-ik napján, vasárnap szabad díjlövészetet és rendkívüli közgyűlést tart, a melyen a szeretve tisztelt néhai főlövész-mester, »Des Echerolles Kruspér Sándor ur arczképének leleplezése« a Sport-pavillon nagytermében délelőtti 11 órakor fog megtartatni.

A szabad díjlövészet alatt tekeverseny. A lövészet megkezdése szeptember hó 29-én, vasárnap reggel 8 órakor s azt három taracklövés jelzi. A lövészet tart déli 11 óráig, 11 órakor a rendkívüli közgyűlés megnyitása az arczkép leleplezésével, 2 órai ebédszünet után kezdődik délután 2 órakor s alkonyatig tart. Hét órakor a díjak ünnepélyes kiosztása.

Nyolcz órakor társas vacsora a Sport-pavillon termében, mely alatt Ő császári és apostoli királyi Felsége Első Ferencz József koronás királyunk által 1890-ik évben egyetünknek ajándékozott díszes »Király-serleg« emlékének évfordulati szokásos megünneplése, a megállapított szabályok értelmében. A társas vacsorán egy teríték ára 3 korona, előjegyezni lehet a körözendő iven, vagy a pénztárnál szeptember 29-én, vasárnap déli 12 óráig. Részt vehetnek az egylet tagjai s azok meghívott vendégei. A lövések négy táblára és három osztályban történnek. Négy tábla mély lövés és körlövésekre 10 lövéses bárczákkal és verseny-körlövészet 3 lövéses bárczákkal, délután pedig az Emléktáblán. Az általános szabályok, lövődíjak és nyereménytárgyak a löcsarnokban megtekintethetők.

Nyereménydíjak a rendes 4 czéltáblán mélylövésre:

Tiszteletdíj Des Echerolles-Kruspér Károly örökös főlövész-mester ur ajándéka, ezenkívül három arany és 17 ezüst díj, a 21 legmélyebb lövés díjaztatik.

Ugyanezen táblákra 10 lövéses bárczákkal körlövésekre. Tiszteletdíj a Lövészet-egylet ajándéka, és még két arany és hat ezüst díj; a tiszteletdíjon kívül egy lövész csak egy díjat nyer.

A versenykör-czéltáblán három lövéses bárczákkal. Tiszteletdíj a Lövészet-egylet ajándéka, külön két arany és hat ezüstdíj az előbbi feltételek szerint.

A tekeversenyen egy arany és 5 ezüst díj. A négy rendes táblán, valamint a versenykör-czéltáblán díjak nyerésére 10 lövőbárcza megváltása szükséges.

Ezenkívül az egylet tagjai által kitűzött nyereménytárgyak különböző lövésekre fognak kiosztatni, egyben felkérnek az egylet tagjai, hogy a kitűzött szándékolt ajándéktárgy díjakat, október hó

7-én vasárnap déli 12 óráig a lövődébe küldeni szíveskedjenek.

A t. cz. lövészeknek az egylet tulajdonát képező, hátul tölthető fegyver áll rendelkezésre, 10 löveg ára 60 fill.

Kelt Nagyváradon, 1901. évi szeptember hó 18-án, a polgári lövész-egylet választmányának tartott üléséből.

Mezey Mihály,
lövész-mester.

Janky József,
hely. főlövész-mester.

Igazságszolgáltatás.

Hítves gyilkos.

Mint már mult számunkban említettük, az esküdtek a verdikt meghozatalát, — tekintettel az idő előrehaladottságára — a tegnapi napra halasztották. **Millye Gyula** elnök a tárgyalást megnyitván átadja az esküdteknek a kérdő pontokat, kik a verdikt meghozatala végett bevonulnak helyiségeikbe.

Jó fél órai tanácskozás után újból elfoglalják helyeiket s a kebelbeli megválasztott elnök felolvassa a szavazás eredményét, mely a szándékos halált okozó súlyos testi sértésben bűnösnek mondtak ki a vádlottat.

Ezen verdikt alapján, melynek felolvasása után védő dr. **Weissberger** még az enyhítő körülmények figyelembe vételére kéri a tanácsot — hozatott meg az ítélet, mely **Veres Károlyt** szándékos halált okozó súlyos testi sértés miatt **négy évi börtönre** ítélte, melyből két hónapot beszámított.

Ügyész megnyugszik az ítéletben, a védő ellenben semmisségi panaszszal élt.

MULATSÁG.

Vig szüret.

Szüret lesz ma, még pedig a javából. A **kath. legényegylet** tartja a **Fekete Sasban** őszi mulatságát.

Pompásan lesz felékesítve ezen alkalomból a Sas díszes nagyterme s csodát lát a ki belép, mert a hatalmas cser és tölgyfa ágakon is dusan terem oda bent a szőlő. Ilyen oltásról sem tudott eddig a diószegi vinczellér iskola.

Egész kis erdő irtást csinált az egylet, hogy ligetté varázsolja a termet.

A program számok pompás csattanós dolgok a pástorok lámpionos felvonulása pedig éppen mesés lesz. A pástor leányok igazi dísz virága a várad-i szép leányoknak s hiába minden igyekezete a vigalmi bizottságnak, bizony csak elhomályosodnak a pazar díszítések a leányok mellett.

Kiválóan szép képes levelezőlapokat szerzett a rendezőség 30—40 különböző formában. Az emlék tárgyak pedig értékesek s az egylettől megszokott izléssel vannak össze válogatva.

A »nyeles« igazán jól van nyélbe ütve. Remekbe készült. Arra még a félholt is fog licitálni.

Előre hát polgárok szüret lesz és ez kell a magyarnak, nem a pótdó emelés.

Az ünnepélyre szóló csinos meghívó szövege a következő:

Meghívó.

Adatik tudtára mindenkinek, akiket illet, hogy a Nagyvárad-i kath. legényegylet 1901. szeptember 22-én, azaz vasárnap, a »Fekete Sas« nagytermében zártkörű táncvigalommal egybekötve, jótékony célra **szüretet** tart. Dr. **Vucskics Gyula** elnök, **Kugler Albert** v. elnök, **Pálffy Béla** igazgató, dr. **Szolnok Jenő** titkár, **Széles Lajos** főpénztárnok, **Morvay Vilibáld** v. b. elnök, **Ováry Lajos** ellenőr, ifj. **Barza József** főrendező, **Brabecz Ferencz**, **Beer József**, **Fröhlich György**, **Henn Károly**, **Kádár János**, **Kau-**

czil István, **Kendrella János** v. b. jegyző, **Nemes Ferencz**, **Nyiraty Antal** I. dékán, **Papp Ferencz** II. dékán, **Rottensteiner István** II. főpénztárnok, **Sikli József** II. titkár, **Tóth Lajos** főkönyvtárnok, **Kauczil Lipót** II. könyvtárnok, **Veress János**, **Vinkler Gusztáv**, vigalmi bizottsági tagok.

Napszám a szüret alatt személyenként 1 kor. 50 fill., családonként 3 korona, mely napszámot nem a gazda fizeti, hanem ő kapja. Kezdetre 7 órakor, vége, ki tudja mikor? Jégyek előre válthatók az egyleti helyiségben (N.-Teleky-utca, saját ház) és a bizottság tagjainál, a feent említett fillérek és koronák értékében. A meghívó kívánatra előmutatandó.

Az ünnepély sorrendje:

I. Felvonulás a szüretre jelmezben az egyleti helyiségből. Bevonulás a terembe dallal, zenével, jókedvvel s bőséggel.

Bírók: **Karkusz Sándor**, **Nemes Ferencz**, **Sikli József**, **Steininger Sándor**.

Jegyzők: I. **Barza Antal**, II. **Szabó Jenő**, III. **Tóth Lajos**, IV. **Vágó Károly**.

Postás- és pástorleányok: **Bátori Terézia**, **Bottó Viktória**, **Fehér Zsófia**, **Daka Ilonka**, **Iványi Juliska**, **Joó Karolin**, **Kimpál Rózsika**, **Lőkősházy Ilona**, **Mogyorós Irma**, **Nemes Ilonka**, **Nád Irénke**, **Oláh Mariska**, **Papp Irénke**, **Papp Jolánka**, **Papp Margit**, **Pápa Vilma**, **Popovits Etelka**, **Szikora Etelka**, **Tamás Erzsike**, **Tóth Karolin**, **Varga Etelka**.

Postások és pástorok: **Barza Károly**, **Bátori József**, **Barna Károly**, **Brabecz Ferencz**, **Daka János**, **Farkas Zsigmond**, **Gábris Béla**, **Gábris János**, **Góga András**, **Henn Károly**, **Kauczil István**, **Kádár János**, **Kállai Elek**, **Mihályi Béla**, **Nyiraty Antal**, **Papp Gyula**, **Papp Ferencz**, **Papp István**, **Szabó István**, **Veress János**, **Vinkler Gusztáv**, **Lechniczky Lajos**.

Községi dobos: **Mayer Odön**. **Kisbíró:** **Rottensteiner József**.

1. Jelige. Éneklő a dalárda.
2. Prológ. **Krúger Aladártól**. Szavalja: **Kendrella János**.
3. Vadász-induló. **Hubert K.-tól**. Előadja a dalárda.
4. Házasság. **Monolog**. Előadja: **Barza K.**
5. A Kápolna. **Kreuzertől**. Előadja a vegyeskar.
6. Fülemlő. **Arany Jánostól**. Szavalja: **Papp Ferencz**.
7. Hajósdal. **Eckert K.-tól**. Előadja a dalárda.
8. Zónaposta levelezés (képes lapokkal) szerpentin és konfetti dobálás, táncz virradtig.

REGÉNY-CSARNOK.

A SANDASZEMÜ.

Irta: **Lucien Biart.**

Francziából: **K-6.**

76.

Pár perc mulva újra fölkel, a távol ködéből kiváltak **Orizava** számos templomának karsu tornyai. A látvány visszaadta bátorságát, sietve megindult megelőzve a vásárra induló indiánokat, kik rémülten tértek ki ezen örültnék látszó nő elől, kiben nem ismerték **fel don Estevan** leányát.

De a szerencsétlen leány ereje végkép kimerült, teste husz helyen is vérzett, meztelen lábai kimondhatatlanul fájtak, fülei zugtak, szemei kápráztak. A fölkelő nap fénytengerével elárasztotta az egész völgyet; a madarak bokorról-bokorra szállodtak vidáman dalolva; a fűszálakon harmatcseppek csillogtak, a virágok felnyitották lezárt kelyheiket a reggeli szellő első csókjára. **Miguel** hős lelkű arája összerogyott az uton. S a mely perczben a nap mosolyogva tűnt fel az égboltozaton, egy távoli tompa harangszó imára szólította a jámbor hívőket egy szegény halni készülő lelki üdvéért.

Micaela nem mozdult. Szemeiből már rég kifogytak a könnyek, igazán megható volt a szegény leány kinjait látni, kinek minden harangkongásra a szíve készült meghasadni. Meghalni szeretett volna, csak hogy ne hallja e gyászos hangokat; képzeletében maga előtt látta elvonulni a sötét menetet, mely **Miguel**

a vesztőhelyre kísérte. A kép eltűnt, csak a madarak daloltak, csak a harang bugott gyászosan.

— Oh anyám! kiáltott a szerencsétlen, most légy velem, atyám, keresztatyám! most segítsetek!

Lódobogást hallott s egy erős férfi hang valami zsoltárfélét énekelt. Egy lovas ökörhajcsár volt, ki a maga módja szerint imádkozott a haldoklóért. A leány előtt megállította lovát.

— Mi baja van senorina? éhes, vagy talán szomja? kiáltott csodálkozva.

De hirtelen abban hagyta, megismerte don Estevan leányát.

— Hallod ezt a harangot? kérdé Micaela karját a város felé kinyújtva.

— Igen, azt jelenti, hogy az elítéltet most viszik a vépadra.

— Add ide a lovadat, mondá a leány parancsoló hangon.

— Szívesen senorina, ha úgy parancsolja. Micaela annyira össze volt törve, hogy csak a hajcsár segítségével tudott nyeregbe ülni, ki nem tudta a dolgot mire vélni. Alig, hogy lovan volt, vágatásra nógatta a sovány állatot s eltűnt az orizavai út porában, mialatt a lovától megfosztott hajcsár lecsapta alkalmatlan hosszú sarkantyuit s gyalog folytatta útját.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Egán baleset áldozata.

Budapest, szept. 21. (Saját tud. táv) Rochlitz, Darányi Ignác földművelésügyi miniszter felhívására részletes jelentést küldött be Egán Ede szerencsétlenségéről, melyből kitűnik, hogy Egán véletlen baleset áldozata. A jelentés szerint reggel nyolcz órakor kocsin mentek Ungvárról Munkács felé. Egán utközben megállította a lovakat, le szállva, kezében tartva karabélyát fölfelé kezdett haladni a 25 fok hajlású lejtőn; Rochlitz követte; jó darabig haladtak, midőn lövés dördült el s borzadva vette észre, hogy Egán fekszik előtte *eszméletlenül, véres fejjel*. A sebesültet kocsin vitték be Ungvárra, hol a kórházban másfél órai kínlődés után meghalt. A bíróság a helyszínen szemlét tartott s megállapította, hogy *Egán baleset áldozata. A golyó az áldozat jobb halántékán furódott be s keresztül furta a fejét.*

Budapest, szept. 21. (Saját tud. táv.) Mint a »Magyar Szó« írja, P. miniszteri tanácsos levelét Egán asztalán találták, melyben tudatja vele, hogy a miniszteriumba feljelentés érkezett ellene. Ezen levél a szerencsétlen eset előtt 2 nappal érkezett és a folyó hó 17-éről van keltezve.

Búrok diadala.

London szept. 21. A Tarkastad mellett vívott ütközetben az angolok vesztesége nagyobb volt, mint eleinte jelentették. A tiszteken kívül elesett 30 és megsebesült 34 dsidás. (M. T. I.)

Vasuti szerencsétlenség.

Bukarest szept. 21. (Saj. tud. táv.) Egy Verciorovából jövő vonat az éjjel kisiklott. A kisiklás összeütközést okozott a gyorsított vonatot követő petroleum szállító vonattal. Az összeütközés következtében robbanás történt és a kocsik lángba borultak. Vérfagyasztó segykiáltások rémesen hangzottak egybe az égő kocsik pattogásával, közbe-közbe hallatszott egy petroleumos hordó felrobbanásának dőreje.

A hálókocsból Markovics bukaresti hálókocsi felügyelő és neje az ablakon ugrottak ki, de leányuk bennrekedt s a szülőknél szemeláttára égett el. Midu Mihály milliomos a fél lábával a kocsiromba szorult s szintén a lángok martaléka lett. A gyorsvonaton harmincznyolcz utas volt, hatan a turszeverini kórházban élet-halál között lebegve fekszenek, harminczkettőnek nyoma veszett, valószínűleg odaégettek.

Ferdinánd fejedelem Besztercebányán.

Besztercebánya, szept. 21. Ferdinánd bolgár fejedelem e hó 20-án Korintyicáról jövet pár órát töltött Besztercebányán, hol Csesznák Gyula polgármester volt a vezetője. A fejedelem tegnap érkezett és Pöstyénből kelt magyar levélben köszönte meg a polgármester szíveségét s a Szent Sándor rend lovagkeresztjéf küldte meg neki. (M. T. I.)

Orosz-francia barátság.

Compiègne, szept. 20. Este 7 órakor a kastély pazarul díszített termében ebéd volt. A csári pár az asztalfőn foglalt helyet. A csártól jobbra Loubet elnök, balra az elnök neje ült. Jelen voltak a kamara és a szenátus elnökei, a miniszterek. Landorfs gróf orosz külügyminiszter, a csár és az elnök kísérete, a megyei hatóságok fejei, az író- és művészvilág legkiválóbb képviselői. Pohárköszöntők nem voltak. Ebéd után a vendégek a szalonba mentek, a hol kávéztak. Az elnök sok notabilitást mutatott be a csárnak. A csár, a ki nagyon jó kedvű volt, nyájasan beszélgetett a bemutatott urakkal. Bourgeois Leontól azt kérdezte, hogy mi a véleménye a hágai békekonferencia várható eredményeiről. Bourgeois azt válaszolta, hogy nagy dicsőségre válik a csárnak, hogy ő vetette el az első magvát egy eszmének, a melynek kicsirázását türelemmel és kitartással kell várni; a gyümölcs bizonyára nem fog elmaradni. Azután a vendégek átmentek abba a terembe, amelyben a színelőadást rendezték. A terem fényesen volt díszítve és tündéri képet mutatott, a melyet még fokoztak a fényes toillettek és egyenruhák. A csári pár a középső helyen foglalt helyet. A csárné mellett Loubet elnök, a csár mellett az elnök neje ült. A csárné gazdag himzésű fekete tallruhát viselt a Szent András-rend nagy keresztjével, hajában gyémántdiadémmal. Miklós csár testőrtábornoki egyenruhában jelent meg a becsület-rend nagykeresztjével. Loubet elnök mellén a Szent András-rend nagy keresztje díszlet. A csári pár nagy érdeklődéssel nézte az előadást és ismételten tetszésének adott kifejezést. Az előadás után a csári pár visszavonult lakosztályába.

Compiègne, szept. 20. Loubet elnök és Waldeck-Rousseau miniszterelnök délután gyalog, bejelentés nélkül a városházára mentek. Az egész uton nagy lelkesedéssel üdvözölte őket a közönség. Az elnök alig tudott magának utat törni az emberáradaton keresztül. A polgármester üdvözlő beszéddel fogadta az elnököt, a ki válaszában gratulált a polgármesternek a város közigazgatásához. Mikor az elnök visszatért a kastélyba, szintén lelkesen üdvözölte a közönség. (M. T. I.)

Brazíliai elnökválasztás.

Riode Janeiro, szept. 20. A republikánus párt tegnap este gyűlést tartott, hogy felállítsa jelöltjeit a legközelebbi elnökválasztásra. Az elnökségre 37 szavazattal 38 közül Alvez Rodriguez volt pénzügyminisztert, San Paolo állam mostani elnökét, az alelnökségre pedig

Brandao Silvanot, Minas Geraes állam mostani elnökét jelölték. E jelölésben a mostani kormány politikájának folytatását látják. A választás 1902. márczius 1-én lesz, az új elnök pedig 1902. november 15-én foglalja el hivatalát. (M. T. I.)

Öngyilkos honvédszázados.

Munkács, szept. 20. Popputh János honvédszázados, a munkácsi 11. honvédszázados ezred helyettes hadkiegészítő parancsnoka e hó 18-án délelőtt a Latorcza melletti füzesben halántékon lőtte magát revolverével. Azonnal szörnyet halt. Öngyilkosságának oka életuntság. Nagy részvétellel temették.

KOZGAZDASAG.

Uj német törvény a borkereskedésről. Folyó évi október hó 1-jével Németországban új kereskedelmi törvény lép életbe. Ezen törvény határozottan tiltja mindenféle műbornak, czukrozott bornak, sajtolt mustból készült bornak forgalomba hozatalát. A törvény 10. és 11-ik szakaszai a közigazgatás által e célra kijelölt közegeknek megadja a jogot, hogy a borkereskedésre szolgáló helyiségekbe belépjenek, azokban kísérleteket és kutatásokat végezzenek és a könyveket és jegyzékeket megvizsgálják. Ezen törvény a jövőben az összes bortermelőkkel szemben alkalmazva lesz.

Szőlőszeti eszköz és sajtoló kiállítás Nagyváradon. A biharmegyei gazdasági egyesület és a nagyváradai hegyi választmány f. évi szeptember hó 26-án azaz csütörtökön Nagyváradon a városi szőlőtelepen próba szürettel egybekötött szőlőszeti eszköz és sajtoló kiállítást és vásárt rendez. A kiállításon a legjobb rendszerű sajtók és szüretelési eszközök működésében lesznek bemutatva s e mellett alkalma lesz a szőlősgazda közönségének a legjobb fajta eszközöket nem csak megismerni, hanem a maga részére a szükséges eszközöket meg is vásárolni.

A kiállítást bárki minden díj nélkül megtekintheti.

A kiállításra a legelőkelőbb czégek jelentették be részvételüket s így sok hasznos tapasztalatokat szerezhetnek szőlősgazdáink a kiállításon, minélfogva felhívjuk a szőlősgazda közönséget, hogy a kiállítást saját érdekében mentől számosabban látogassák meg.

A kiállítás reggeli 9 órakor lesz megnyitva.

Nagyvárad, 1901. szept. 21.

Értesítés!

»A nagyváradai nőipariskola« minden igényeknek megfelelő új, kiváló gonddal berendezett helyiségében. Fő-utcza, Apolló-épület, gyorsan és alaposan megtanulhatók: a fehérmű, valamint a női ruha szabás, varrás, az összes mühimzés, festés, csipkeverés, szóval minden divatos kézimunkák. Kivánatra egyes fajoként is. Beiratási-díj: félévre 2 frt. Tandíj: 25 frt. az úri és 15 frt. a vegyes osztályban; mely esetleg részletekben is fizethető.

Vidéki növendékek mint bennlakók felvételnek s kivánatra czimbalom oktatásban is részesülnek. Bővebb felvilágosítással szolgál

197-1-3.

Az igazgatóság.

A „TISZANTUL“

pártoktól és érdekköröktől független politikai napilap.
Az Alföld legolvasottabb lapja s Nagyváradon, Bihar- és a szomszéd megyékben rendkívül nagy elterjedésnek örvend.

Előfizetési ára:

Nagyváradon negyedévre . . . 5 korona
Vidéken 6

Kiadóhivatalunkban megrendelhetők

a lat. szert. kath. lelkészi hivatalok számára egyházhatósággal jóváhagyott következő nyomtatványok:

Kereszteltek }
Bérmáltak }
Egybekeltek } anyakönyve, diósgyőri
Megholtak } papíron.
Megtértek }
Eltértek }

Bevétel }
Kiadás } templomszámadáshoz.

Alapítványok törzskönyve.
Anyakönyvek betűrendes mutatója.
Jegysek naplója.

Kereszteltek }
Egybekeltek } anyakönyvi kivonata.
Megholtak }

Anyakönyvek félbörbe kötve vászontáblával 50 iv 9 korona, 100 iv 15 korona.

Hivatalos levélboríték, levélpapírok, névjegyek, meghívók, körlevelek s más nyomdai szakba vágó munkákat gyorsan és jutányos áron készítünk.

Esperesi látogatás jegyzőkönyve.
Esperesi gyűlés jegyzőkönyve.
Jelentés alapítványokról.
Évi jelentés iskolákról.
Templomi leltár.
Catalogus librorum.
Családi értesítő.
Elbocsájtó levél.
Keresztelési jegy.
Keresztelési Emlék.
Esketési jegy.
Iktató könyv.
Kézbesítő könyv, kötve.
Imádság a szt. mise után (kemény papíron).

Kiadóhivatalunknál megrendelhetők

a Szent Vincze intézet kiadásában megjelent b. e. NOGÁLL JÁNOS szerkesztette hitbuzgalmi munkák:

(Director instituti etiam sacra assignat pro pretio libellorum.)

Krisztus követése. 80 fillér,
8, 12, 16 korona.

Ligouri Szent Alfonz Vezérkönyve. 3 korona.

Boldogasszony követése. 2 korona 40 fillér.

B. Skupuli Lőrincz Lelki Harca. 2 korona.

Szeráf Hangok Szent Teréziától. 2 korona 40 fillér.

Keresztény Vezérczikkek. 2 korona.

Az Urangyala, füzve 2 kor.

Lilionszálak, füzve 3 kor.

Csarnok, 3 korona.

Szent Halmok, 3 korona.

Eredeti bolti áron kaphatók a PUSTET-féle liturgikus könyvek:

Breviarium, Missale, Pontificale Rituale etc.

Szent László

nyomda részvénytársaság

elvállal és készít:

izléses kivitelben

mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Névjegyekben, eljegyzési s esketési jelentésekben folyton a legujabb.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Nyomdai műintézetünkben

a legnagyobb körültekintéssel készítettnek:

Hirlapok, folyóiratok, könyvek, füzetek, röpiratok, körlevelek, falragaszok, hirdetésmények, részvények, árjegyzékek, jegyzőkönyvek, pénz- és hitelintézeti nyomtatványok, étlapok, meghívók, szinlapok, egyházi és mindennemű világi nyomtatványok, névjegyek, tánczrendek, palaczkfeliratok, sorsjegyek, gyászjelentések, levélpapírok és borítékok, valamint más itt elő nem sorolt nyomtatványok.

Kiadóhivatalunkban megrendelhetők

a gör. szert. kath. lelkészi hivatalok számára főhatósággal jóváhagyott következő román nyelvű egyházi nyomtatványok:

1. Informatio papi özvegyekről s árvákról.
2. Megtértek jegyzéke.
3. Hitehagyottak jegyzéke.
4. Elvált házasságok jegyzéke.
5. Szerződés szerinti vagy házasságok jegyzéke.
6. Vegyes házasságok jegyzéke.
7. Jelentés a kántor-tanító magaviseletéről.
8. Kimutatás a plebánia állapotáról.
9. Kereszteltek }
10. Egybekeltek } anyakönyve, diósgyőri
11. Megholtak } papíron.

12. Bevételi }
13. Kiadási } számadás-ívek.

14. Adósok jegyzéke.

15. Kereszteltek }
16. Egybekeltek } anyakönyvi kivonata.
17. Megholtak }

18. Esperesi látogatás jegyzőkönyve.

19. Iskolai jelentés.

20. Jelentés a templompénztár számadásairól.

21. Kereszteltek }
22. Egybekeltek } anyakönyvi másolata.
23. Megholtak }

Anyakönyvek félbörbe kötve vászontáblával 50 iv 9 korona, 100 iv 15 korona.

Hivatalos levélboríték, levélpapírok, névjegyek, meghívók, körlevelek s más nyomdai szakba vágó munkákat gyorsan és jutányos áron készítünk.

KONYVNYOMDA.

Tömöntöde.

Disz és műkönyvkötészet.

Vonalzó intézet.

Ruggyanta bélyegző gyártás.

NYILTTÉR.

Naponta friss
csemege szőlő

kilója: 20 kr.

Legnemesebb faj
sárga-cukor- és görögdiñnyék.

Duránczai
őszi baraczk

a legszebb példányok.

Kosarak gyümölcshálításhoz a legolcsóbb árban.

Tisztán kezelt természetes

Hegyi-Borok

a következő előnyös árak mellett:

Asztali ó-bor, literje 32 kr.

100 liter 22 és 23 frt.

Magyarádi újbor, literje 40 kr.

Asztali ó bor, literje 40 kr.

Magyarádi peccsenye bor literje 50 kr.

Asztali vörös bor, literje 44 kr.

Ménési vörös bor, literje 64 kr.

Mindennemű üvegelt csemege- és pezsgő-
borok a legolcsóbb árban.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek

Kiváló tisztelettel: 181-5-6

MERTZ NÁNDOR,

Nagyvárad, Nagy-Körözs-utca, Mertz-ház.

Telefon-összeköttetés 134. szám.

Heich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése

— A "Tiszántul" eredeti távirata. —

Határidők.

Budapest, szept. 21.

Buza októberre	7.84
Buza áprilisra	8.80
Tengeri	5.14
Rozs okt.	6.69
Zab ápr.	6.93
Káposzta, repce, aug.	

Értéktőzsde

Budapest, szept. 21.

Oszták hitel	625.50
Magyar hitel	629.50
Allamvasút	624.50
Rimamurányi	416.
Magyar jelzálog	433.
Salgótarjáni	
Wagon-kölcsön	

Hivatalos Árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsden 1901. szept. 21-én.

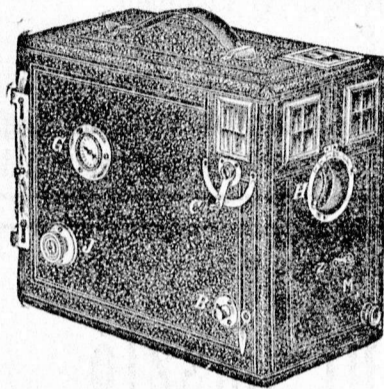
Magyar aranyjárdék 4%	118.60
Magyar koronajárdék	92.50
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4,10%	121.75
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2,90%	100.25
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	119.-
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	92.25
Italméresi jog megváltási kötvény	99.75
Horvát-szlavónföldterhermentesítési kötvény	93.50
Magyar nyerevény-sorsjegy-kölcsön	176.-
Tiszszabályozás szegedi sorsjegyek kölcsön	145.-
Oszták járadék papírban	98.50
Oszták járadék ezüstben	98.50

Oszták járadék aranyban	118.90
Oszták korona járadék	95.10
Oszták államsorsjegyek	138.50
Oszták magyar bank részvény	16.20
Magyar hitelbankrészvény	622.-
Oszták hitelintézet részvény	613.-
Párisi vista	
30 frankos arany (Napoleon'or)	19.02
Németbirodalmi márka	
London vista	
30 márkás arany	23.42

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Mindennemű fényképészeti kellékek és gépek gyári árban kapható



Weinstock Fülöpnél

Nagyváradon,

Szt. László-tér 47-ik szám.

Képes árjegyzék bérmentve.

Van szerencsénk a n. érdemű közönség szives tudomására adni, hogy az alant jegyzett cikkek árait mélyen leszállítottuk és

teljesen kiárusítjuk

u. m. Szines selyem kelmék, nyári női ruha szövetek, mosó zefir, batiszt, angol vászon és fehér batisztok.

Szövött áru kesztyűk, gyermek- és fiu tricó ing, nadrág, netz ingek.

Tenis flanell és satin ingek, övek, sapkák és egyéb idény cikkeket.

Az összes raktáron levő napernyőket, blousokat és női fűzőket

minden elfogadható árban eladjuk.

Tisztelettel

Kunz József és társa cég,

146-67-0

Nagyvárad, Szt. László-tér.

Amerikát — Nagyváradon

Fillérből lesz a korona, ez a jelszava az

Amerikai áruháznak,

Fő-utca, Bazár-épület.

A bekövetkező őszi saisonra üzletünket újból megnagyobbítottuk és pedig dus választékot tartunk a legutolsó divatu női ruha-szövetek, casan, posztó, barchet és flanel kelmékből.

A legolcsóbb árban kaphatók:

Vászon, chiffon, kanavász, kreton, szőnyeg, ágygaritúrák, posztó és berliner kendők, blous és diszitő selyem kelmék és mindennemű rövidáru cikkek.

Még eddig nem létezett olcsó árban adunk el:

Női, férfi és gyermek téli alsó ingeket és kis öltönyöket, berliner sapkákat, reliket és fejkötőket, férfi kemény elejű és puha elejű ingeket, kélzölt és gallékat.

Igen nagy raklirt tartunk

kész női blousokban és női alsószoknyákban, jutányos árak mellett készitünk mérték után női blousokat és aljakat bármilyen anyagból, ugyszintén paplanokat a legrövidebb idő alatt.

193-2-20

Tömeges látogatást kér

Amerikai áruház, Fő-utca, Bazár-(színházi)-épület.

a hol minden olcsó, semmi sem drága.